

CZU: 378.1: 796/799

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6231-1248>

e-mail: bufteavictor@mail.ru

CĂI DE EFICIENTIZARE A CALIFICĂRII PROFESIONALE A SPECIALISTULUI ÎN SPORT

Buftea Victor,

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport a Republicii Moldova, Chișinău

Keywords: *sport, professional training, directions and ways of training, connection, efficiency.*

Annotation: *The current research highlights the most representative ways and directions, which effectively ensure the professional training of the specialist in contemporary sports at the moment. There are described the details and essence of the approaches to this technology, so the ways to the formation of an increased degree of professional competence are pronounced. Also, it's including the items that determine the identification of professional objectives, the clarification of professional goals, participation in training courses, workshops and seminars, internships and field experience, use of technological resources, continuous assessment of personal performance. The studied milestones can become a useful informational source for choosing the most effective scheme of activity and action during the long course of professional training.*

Actualitatea problemei de studiu. Reformele, care au loc în majoritatea probelor olimpice de sport la momentul actual contribuie la pronunțarea unor tendințe ce țin de instabilitate în practicarea acestora, iar unele pot să-și încheie activitatea de pregătire și participare în concurs a sportivilor [2, 3, 5]. În același timp, condițiile prevăzute de anumite reforme sunt evidențiate prin: sporirea gradului de pregătire tehnico-tactică, fizică și funcțională a sportivului, depășind limitele potențialului bio-psiho-motric al acestuia; sporirea gradului de execuție tehnică a multor exerciții, iar prin aceasta, procesul de antrenament solicită aplicarea eforturilor supramaximale și a încordărilor musculare la cele mai înalte nivele; evidențierea totală a factorului „doar de a învinge în concurs”, ceea ce provoacă scăderea gradului de respect între adversari, echipe, loturi; modificări/schimbări în plan social și politic, ceea ce provoacă (mai cu seamă în ultimii ani) instabilitate competitivă la nivel mondial; scăderea nivelului de

asigurare materială a unităților și edificiilor sportive care nu dispun suficient de utilaj și instalații tehnice performante pentru pregătirea multilaterală a sportivului, acestea fiind peste limita posibilităților de procurare; înclinarea balansului către practicarea probelor agresive de sport, unde sunt și este atrasă o masă largă de doritori, iar probele ”pacifiste” sunt frecventate cu o scădere evidențiată a solicitanților; sporirea factorului de comercializare în industria sportului modern etc. [1, 3, 6, 8].

Este de menționat, că reformele și transformările expuse vin în ignorarea idealurilor sportive, dar în același rând, întreaga lume sportivă este obligată să le accepte, să se conformeze și, până la urmă, să le depășească.

Astfel, conformările și acceptarea transformărilor în industria sportului modern pune în fața cercetătorilor și a specialiștilor domeniului realizarea tuturor problemelor, începând cu cele mai simple și încheind cu cele globale. Aceste deziderate impun teoriei și practicii de lucru noi abordări privind pregătirea sportivilor, dar mai cu seamă pregătirea cadrelor care antrenează acești sportivi, evident, a antrenorilor. Cu siguranță, pregătirea unui antrenor de înaltă calificare necesită de a pătrunde în „interiorul” personalității acestuia și de a „detrona” în mare parte alte interese personale. Actualmente, în fața unităților de învățământ și de formare a cadrelor se pun probleme arzătoare privind asigurarea procesului de antrenament al sportivului, reieșind din gradul de pregătire și calificare a specialistului-antrenor, ceea ce reprezintă criteriul fundamental în obținerea performanțelor de către sportivi pe baza unei bune organizări gestionării a activității de antrenare [1, 4, 7].

În cadrul cercetărilor prealabile ale studiului de față se constată și unele contradicții privind dezvoltarea noilor tehnologii educaționale în procesul de formare profesională a specialistului-antrenor și anume: necoresponderea numărului de ore necesar însușirii depline a specializării respective, unde tânărul specialist să reușească însușirea deplină a materialului didactic de specialitate; aglomerarea programelor și planurilor de învățământ cu alte discipline considerate necesare, iar acestea duc la scăderea volumului de ore care pot fi alocate disciplinelor de specialitate; perioada îndelungată de adaptare a tânărului specialist angajat în activitatea profesională independentă pentru desfășurarea cu eficiență a procesului de antrenament și altele.

Scopul studiului relevă perfecționarea sistemului de pregătire a specialistului-antrenor de tip nou, cu scoatere în evidență a căilor și direcțiilor eficiente de pregătire a acestuia și prin argumentarea noilor legitiți și principii privind obținerea nivelului superior de calificare profesională.

Metodologia de cercetare impune realizarea următoarelor **obiective:** argumentarea caracteristicilor privind sporirea calificării profesionale a

specialistului-antrenor aflat în formare; stabilirea căilor și direcțiilor adecvate în pregătirea de specialitate detaliată în strictă coincidență cu cerințele programelor de participare în concurs a sportivilor din care reiese și pregătirea propriu-zisă a sportivilor; eșalonarea direcțiilor și căilor de sporire a gradului de calificare a specialistului-antrenor; clasificarea în ordinea de valoare a căilor, direcțiilor și posibilităților de realizare a acestora.

Produs (rezultat). În șirul căilor și direcțiilor de eficientizare a gradului de calificare profesională înaltă a viitorilor specialiști-antrenori se enumeră:

- intensificarea cerințelor privind formarea competențelor profesionale de ultimă oră;

- elaborarea, includerea și aplicarea tehnologiilor educaționale moderne în verdea sporirii volumului informațional oferit de abordările didactico-științifice prezente;

- fundamentarea științifică pe bază de cercetare a tehnologiilor educaționale noi prin modificarea conținutului și a activității de pregătire multilaterală a cadrelor în formare;

- organizarea eficientă a instruirii preliminare, care să oglindească interesul studiilor universitare (spre exemplu: ciclul liceal în școlile preuniversitare, clasele X-XII, să devină strict cu orientare spre o specializare anumită, astfel încât, parcurgând 3 ani de studii să aducă plus valoare la alegerea specialității pe care elevul urmează să o învețe în perioada studiilor universitare);

- în topografia formării profesionale a viitorului specialist-antrenor de a include structurile organizațional-metodice ale altor centre de specialitate (școli sportive, cluburi sportive, federații, asociații care să asigure eforturi suplimentare în pregătirea sportivilor). Tot aici pot fi stabilite colaborări cu unii investitori și sponsori care să asigure procesul de antrenament și din punct de vedere material și financiar;

- aderarea la formarea profesională pe bază interdisciplinară a științelor anatomo-fiziologice, psihologo-pedagogice, biochimice și a altor discipline similare, deoarece potențialul psiho-motrice al sportivului trebuie să fie apreciat anume de către specialiștii acestor științe, iar de la o probă de sport la alta, acești specialiști să fie pregătiți și din punctul de vedere a specificului probei respective.

În acest sens va fi stabilită interacțiunea și interconexiunea subiectelor de pregătire care, la nivel de abordare interdisciplinară va oferi șanse imense în vederea realizării căilor și direcțiilor de eficientizare a calificării profesionale a specialistului-antrenor, pronunțate și prin:

- identificarea obiectivelor profesionale;

- analiza competențelor necesare;

- participarea la evenimente cu caracter științific, workshop-uri și seminarii pentru a fi la curent cu noile tendințe și cercetări în domeniu;
- parcurgerea stagiilor de practică și experiență în școli, cluburi sportive sau centre de pregătire pentru a aplica cunoștințele obținute într-un context real;
- dezvoltarea abilităților de comunicare și leadership;
- integrarea tehnologiei în procesul de predare și pregătire pentru a spori eficiența și a rămâne conectat la evoluțiile tehnologice;
- evaluarea și autoevaluarea continuă a performanței personale;
- flexibilitate și adaptabilitate la schimbările din domeniu.

În același sens se enumeră și realizarea materialului didactic într-o formă mai detaliată prin trecerea la:

- metodologii și strategii noi de instruire;
 - abordarea metodelor specifice de predare;
 - integrarea teoriei și practicii în procesul de predare, evidențiind metode inovatoare;
 - aplicarea directă a informațiilor în planificarea și implementarea programelor de antrenament;
 - cunoașterea detaliată a fenomenelor de nutriție în pregătirea sportivului;
 - utilizarea instrumentelor și tehnicilor adecvate pentru evaluarea obiectivă a capacităților fizice și a progresului sportivilor;
 - cunoașterea regulilor și normelor etice în domeniul sportului, inclusiv aspectele juridice legate de drepturile sportivilor și responsabilitățile profesionale.
- De asemenea, acestea pot fi completate de :
- realizarea influenței programelor de concurs asupra aspectelor tehnico-tactice ale probei;
 - perfecționarea și reactualizarea permanentă a elementelor de conținut și corelarea acestora cu competențele specifice necesare procesului de antrenament după noi forme și abordări;
 - asigurarea transferabilității tuturor competențelor prin deschiderea către noi abordări inter- și transdisciplinare, atât în interiorul disciplinei de sport predate, precum și în strânsă corelare cu celelalte discipline similare;
 - elaborarea proiectelor didactice ale ședințelor de antrenament în conformitate cu noile cerințe de pregătire a sportivilor;
 - modelarea conținutului pregătirii fizice speciale a sportivilor în dependență de obiectivele de concurs;
 - elaborarea baremului de evaluare a pregătirii tehnice în cadrul procesului de antrenament;

- cunoașterea conceptelor, teoriilor, abordărilor, clasificărilor de exerciții și a tehnologiilor de pregătire a sportivilor în procesul de antrenament modern în școlile de elită din lume.

Pe baza celor de mai sus, putem **concluziona** că atât pregătirea specialistului-antrenor, precum și perfecționarea sistemului de formare a cadrelor în domeniul sportului va conduce la intensificarea operativă a activității de formare a competențelor specifice, care va intra în coincidență cu noile cerințe ale regulamentelor și programelor de concurs, conform cărora sunt obligați să se pregătească sportivii. Aceste sugestii, prezentate prin descifrarea anumitor căi și direcții de eficientizare a calificării profesionale vor scoate din gardă și din extremități specialistul-antrenor, fiind în măsură să realizeze toate obiectivele pregătirii sportivilor de performanță.

Bibliografie

1. BUDEVICI-PUIU, L.; BUDEVICI-PUIU, A. Versatility of the sports manager's activity reflected in the professional standards. In: *ACROSS*, 2022, nr. 5(4), p. 21-24; URL: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_numar_revista/1347/6855
2. BUFTEA, V.; TRIBOI, V.; BRANIȘTE, Gh.; LUNGU, E. Intradisciplinary concentric education for professional training of students. In: *Trends and Perspectives in Physical Culture and Sports*: Intern. Scient. conf., 5 editions. Suceava, 2014. p. 82-87.
3. BUFTEA, V.; Boeștean, C.; Grosul, V. Professional training of the coach-specialist depending on the current requirements of the modern sport. IN: *ICI World of Journals*. Original title: Annals of “Dunarea de Jos” University of Galati. Fascicle XV, Physical Education and Sport Management, 2023, Vol 1, pp. 47-66. DOI: <https://doi.org/10.35219/efms.2023.1.05>.
4. BUFTEA, V. Din perspectiva pregătirii profesionale a specialistului-antrenor: tendințe, principii, legități. În: *Probleme acmeologice în domeniul culturii fizice* (Proiect instituțional): Mater. Conf. științ. Internaț., 7 decembrie, 2018. Ediția IV. Chișinău: Valinex, 2018, p.10-18.
5. BOMPA, T. *Periodization: theory and methodology of training*. Champaign, IL: Human Kinetics, 2009. 384 p.
6. CIORBA, C. Cercetarea nivelului pregătirii motrice a studentelor din învățământul universitar. În: *Probleme ale științelor socioumane și modernizării învățământului*. Chișinău, 2012, vol. 2, 284 p.
7. GHEȚIU, A. Impactul proiectului Compass (Erasmus+) asupra dezvoltării culturii învățării pe tot parcursul vieții. In: *Sport. Olimpism. Sănătate*, Ed. Ediția a VII-a. Chișinău: USEFS, 2022, Ediția 7, pp. 126-134. DOI: <https://doi.org/10.52449/soh22.20>
8. GHEȚIU, A. Importanța și actualitatea programelor de formare continuă a adulților. In: *Formarea continuă a specialistului de cultură fizică în conceptul acmeologic modern*, Ed. 3. Chișinău: Valinex, 2022, pp. 33-39.